

Na temelju članka 8. i članka 13. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 49/06 i 51/09) i članka 34. stavak 2. Statuta Općine Travnik ("Službene novine Općine Travnik", broj: 11/05), a u svezi s Memorandumom o razumijevanju za Projekat "Aktivna participacija za uključivanje Roma" broj: 01-49-163/15 potpisan između Care International Balkans i Općine Travnik 11.02.2015. godine, Općinsko vijeće Travnik na sjednici održanoj dana 31.07.2015. godine, **d o n o s i**

A K C I J S K I P L A N

Općine Travnik za rješavanje problema Roma u oblastima, obrazovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja za 2016.- 2020. godinu

I. UVOD

Zbog slabe obrazovanosti, neuključenosti u formalne oblike rada, specifičnog načina življenja i mnogih drugih karakteristika, Romi su u većoj mjeri marginalizirani. Kao i u mnogim drugim zemljama u kojima žive Romi, njihova marginalizacija se najviše očituje kroz ekonomski, prostorni, politički i kulturološki aspekt. Iako najbrojnija nacionalna manjina u Europi, položaj romske zajednice je znatno teži od položaja drugih manjinskih zajednica. Zbog te činjenice Vijeće Europe i Europska unija posvećuju osobitu pozornost problematici Roma i potiče svoje članice i druge zemlje u regiji na sustavno rješavanje problema romske zajednice.

Upravo je zbog toga Vijeće ministara Bosne i Hercegovine 3. srpnja 2008. godine usvojilo Akcijski plan Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene skrbi koji predstavlja operativni dokument, te je na ovaj način osiguran puni participativni pristup svih relevantnih aktera u implementaciji ovog plana. Međutim provedba Akcijskog plana Bosne i Hercegovine nije postigla očekivane rezultate, najvećim dijelom zbog slabe ili gotovo nikave uključenosti i suradnje lokalne samouprave kao navedenih nositelja mjera. Pravni okvir Bosne i Hercegovine kao i preuzeti međunarodni okvir omogućavaju Bosni i Hercegovini da nastavi s realiziranjem aktivnosti za rješavanje najozbiljnijeg društvenog problema, kako u našoj zemlji tako i u Europi. Ovim pristupom Bosna i Hercegovina nastavlja napore za integraciju Roma u Bosni i Hercegovini kako na regionalnom tako i na lokalnom nivou s ciljem da se udruže napori svih nivoa vlasti. Da bi se ove aktivnosti pretvorile u konkretne akcije, kreiran je novi dokument – Revidirani akcijski plan Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma, te je Akcijski plan Općine Travnik za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2016.-2020. godine s jedne strane primjena novog Revidiranog akcijskog plana BiH, a s druge strane izraz skrbi Općine Travnik za svoje sugrađane pripadnike romske nacionalne manjine. Svoju želju za pomoć i skrb za svoje sugrađane romske nacionalne manjine Općina Travnik je izrazila samim potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju za Projekat "Aktivna participacija za uključivanje Roma" sa Care International Balkans potpisan u Travniku 11.02.2015. godine. Ovaj dokument je također od važnosti za razvoj naše lokalne zajednice i donošenjem ovog dokumenta Općina Travnik će ispuniti preduvjet za pristup međunarodnim projektima i dodjelu donatorskih sredstava za rješavanje problema Roma.

Donošenjem Akcijskog plana uspostaviti će se prvi korak u smislu poboljšanja provedbe zakonodavnih akata, propisa i dokumenata koji se odnose na potrebe i probleme Roma, u definiranju zadataka pojedinih tijela i stručnih institucija u sustavu Općine, ispuniti ustavne, zakonske i međunarodne obveze u vezi s nacionalnim manjinama, izgraditi konstruktivni i partnerski odnos sa svim akterima iz akcijskog plana i postići zadane zajedničke ciljeve.

Istraživanje koje je sprovedeno od strane Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica BiH preko Centra za socijalni rad Travnik i romskih NVO-a sa područja Općine Travnik je pokazalo da na području Općine Travnik živi 459 Roma u 115 romskih obitelji, od čega djeca čine 49%. To je do sada i za sada najprecizniji podatak o stvarnom broju pripadnika romske nacionalne manjine u Općini Travnik. Radi realizacije Akcijskog plana, sredstva će se osigurati iz državnog proračuna, proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, Općina i iz donatorskih sredstva, te namjenskih sredstava za države članice Dekade Roma. Tu su također i sredstva iz predpristupnih fondova Europske unije.

II. CILJEVI AKCIJSKOG PLANA

Romi su nedovoljno integrirani u ukupni obrazovni, zdravstveni, gospodarski i društveni sustav, te sustav socijalne skrbi Općine Travnik. Cilj Akcijskog plana Općine Travnik je ustanoviti kakav je društveni položaj Roma i što općinske institucije, općinska uprava i društveni čimbenici mogu učiniti da bi se takav položaj poboljšao. Time se jasno određuje sadašnje stanje, željeno stanje (ciljevi) i mjere, te njihovi nositelji koji bi trebali ostvariti te želje. Akcijski plan Općine Travnik trebao bi biti, osim na deklarativnoj razini, i obvezujuća osnova budućeg djelovanja lokalne samouprave.

Akcijski plan Općine Travnik za rješavanje problema Roma u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja za 2016.-2020. godinu je provedbeni dokument Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma za područje Općine Travnik. Stoga su neki strateški ciljevi preuzeti iz Akcijskog plana BiH, s time da je vrsta mjera i njihov broj usklađen s potrebama i mogućnostima provedbe u Općini Travnik i za razdoblje za koje se donosi. Akcioni plan Općine Travnik je ključni dokument kojim će se Općina spremnije uključiti u reforme u oblasti rješavanja problema romske populacije, razviti nove mehanizme suradnje između ključnih aktera i samim tim doprinijeti poboljšanju kvalitete života Roma. Općina Travnik je formiranjem radne grupe za izradu LAP-a i postavljenim zadacima pred istu prepoznala potrebu planiranja u oblasti obrazovanja, zapošljavanja i zdravlja Roma. Izradom Akcijskog plana stvaraju se mogućnosti unapređenja položaja Roma, sukladno identificiranim potrebama korisnika, na temelju poznavanja i definiranja prioriteta potreba. S obzirom na ograničena proračunska sredstva kojima općina raspolaže, potrebno je jasno i precizno utvrditi prioritete djelovanja i aktivnosti usmjeriti ka definiranim mjerama. Akcijski plan je napravljen prema aktualnim podacima i prioritetima, koji su definirani u vremenu njegovog donošenja, ali u njegovoj realizaciji moguće je mijenjati pojedine segmente i prilagođavati ih potrebama građana, jer Akcijski plan predstavlja razvojni dokument.

Neki ciljevi Akcijskog plana se već ostvaruju, ali je njihovo definiranje nužno u ovom planu. Oni ciljevi koji nisu u provedbi, morali bi biti konkretizirani u procesu rada stručnih službi u suradnji s Romima i u duhu Akcijskog plana se početi ostvarivati.

Ciljevi Akcijskog plana Općine Travnik su:

- poticati Rome na korištenje zdravstvenih usluga i zdravstvenih programa koji se provode na području Općine Travnik uz adekvatno sudjelovanje Roma u programima zdravstvene zaštite;
- poticati Rome da se uključe u zdravstvene programe i projekte usmjerene na podizanje svijesti o važnosti osobne higijene, prevenciji bolesti, osobito u području planiranja obitelji, odgovornog spolnog ponašanja i reproduktivnog zdravlja, prevenciji spolno prenosivih bolesti i rizičnog ponašanja;

- podupirati mjere i aktivnosti usvajanja zdravih životnih navika i stilova života, unapređenja zdravlja Roma s posebnim naglaskom na uključivanje u programe prevencije ovisnosti, kroničnih bolesti i zaštite mentalnog zdravlja;
- unaprijediti sustav informiranja i savjetovanja romske zajednice na svim razinama;
- podupirati i stvarati preduvjete pripadnicima romske nacionalne manjine za ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine i svim dokumentima povezanim s ljudskim pravima;
- odgovarajućim mjerama i instrumentima stimulirati Rome za aktivno sudjelovanje u rješavanju društvenih, vlastitih i generacijskih problema;
- poticati obrazovanje i djelovanje koje gradi civilno društvo, njegovati mirno rješavanje društvenih sukoba;
- poticati suradnju i uzajamno poštivanje i razumijevanje među različitim narodima;
- podupirati i stvarati uvjete za unapređenje otvorenog i modernog sustava formalnog i neformalnog obrazovanja i usavršavanja i napredovanje prema sposobnostima i znanju;
- pružiti mladim Romima priliku za stjecanje novih znanja i vještina, te usavršavanje postojećih cjeloživotnim učenjem da bi se osposobili za potpuno i odgovorno sudjelovanje u svim aspektima društva i ostvarili produktivno zaposlenje, socijalnu sigurnost, samostalan i zdrav život, te sudjelovanje u donošenju odluka;
- poticati sve oblike zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva Roma, pridajući posebnu pažnju zapošljavanju mladih Roma i stvaranju njihovih razvojnih mogućnosti;
- mjerama aktivne politike poticati rješavanje stambenog problema Roma;
- suzbijati sve oblike diskriminacije i marginalizacije Roma u kulturnom djelovanju.

III. PRIPREMNE RADNJE

Pripremne radnje	Sudionici u provedbi	Rok	Izvor financijskih sredstava
1. Ojačati postojeće Udruge Roma, osnovati udruženje žena Romkinja, uključujući i institucionalni razvoj, te obučavanje postojećeg i novog rukovodstva romskih udruženja	Udruženje Roma "Bahtale Roma" i "Romani Ajrat" iz Travnika u suradnji s Udruženjem Roma "Jačanje-Zuralipe" iz Viteza i Udruženjem žena Romkinja Centar za majke "Izvor života" iz Viteza, Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Tuzla, te drugim NVO-i koji se bave pitanjima Roma i Općinom	Odmah	Donatorska sredstva Namjenska sredstva za države članice Dekade Roma Međunarodni i EU fondovi Romski NVO-i Vlada KSB/SBK Općina
2. Izrada plana i načina informiranja i stvaranja baze podataka o udrugama Roma na području Općine Travnik	Udruženje Roma "Bahtale Roma" i "Romani Ajrat" iz Travnika u suradnji s Udruženjem Roma "Jačanje-Zuralipe" iz Viteza i Udruženjem žena Romkinja Centar za majke "Izvor života" iz Viteza, te drugim NVO-i koji se bave pitanjima Roma i Općinom	odmah	Donatorska sredstva Međunarodni i EU fondovi Romski NVO-i Vlada KSB/SBK Općina

3. Prikupljanje podataka i mapiranje romskih zajednica na području Općine Travnik	Općina Travnik, Centar za socijalni rad i Udruga Roma na području Općine	Tijekom 2016. godine	Proračun Općine Travnik za 2016. godinu
4. Imenovanje članova Povjerenstva za praćenje Akcijskog plana Općine Travnik	Općinsko vijeće i Udruga Roma na području Općine Travnik	Prva polovica 2016. godine	Proračun Općine Travnik za 2016. godinu

1. Da bi se ovaj Akcijski plan uspješno proveo potrebno je sprovesti određene pripremne radnje. Prioritet u ovim pripremama ima za cilj ojačati Udruge Roma na području Općine Travnik uključujući njihov institucionalni razvoj te obučavanje postojećeg i novog rukovodstva romskih udruženja radi osnaživanja romskog civilnog sektora. Dosadašnja praksa je pokazala da između Romskih udruženja u Općini Travnik nema međusobne suradnje, te da nemaju razvijen institucionalni razvoj niti osnažen i obučen kadar. Radi provedbe ovog Akcijskog plana i međusobne suradnje svih nositelja aktivnosti potrebno je ojačati romski nevladin sektor u općini, s posebnim naglaskom na osnivanje udruženja žena Romkina. Pomoć u osnaživanju postojećih Romskih udruženja i osnivanja Udruženja žena Romkinja ponudili su Udruženje Roma "Jačanje-Zuralipe" iz Viteza, te Udruženje žena Romkinja Centar za majke "Izvor života" iz Viteza i Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" iz Tuzle. Za ove aktivnosti po potrebi angažirati i druge nevladine organizacije koje se bave problemima Roma.
2. Slijedeći korak je izrada plana i načina informiranja i stvaranja baze podataka o udrugama Roma na području Općine Travnik koji će se realizirati u suradnji s Romskim NVO-ima, nadležnim općinskim službama i Ministarstvom pravde KSB/SBK
3. Prikupljanje podataka i mapiranje romskih zajednica na području Općine Travnik je također veoma važan korak ka ostvarenju Akcijskog plana, pa je s tim u vezi potrebno prikupiti sve relevantne podatke o Romima i mapirati romske zajednice u Općini, te formirati bazu podataka.
4. Kako bi se Akcijski plan što uspješnije implementirao i po potrebi revidirao potrebno je imenovati Povjerenstva za praćenje Akcijskog plana Općine Travnik za rješavanje problema Roma.

IV. TEMATSKA PODRUČJA AKCIJSKOG PLANA OPĆINE TRAVNIK

1. Odgoj, obrazovanje i kultura
2. Zdravstvena i socijalna zaštita,
3. Zapošljavanje,
4. Stambeno zbrinjavanje i prostorno uređenje.

1. ODGOJ, OBRAZOVANJE I KULTURA

PREDŠKOLSKI ODGOJ	MJERE KOJETREBA PODUZETI	OČEKIVANI REZULTAT I	INDIKATORI	NADLEŽNE INSTITUCIJE ZA IMPLEMENTACIJU	ROK	IZVORI SREDSTAVA
I Uključiti romsku djecu oba spola u integrirane predškolske programe u okviru redovitih predškolskih ustanova, te povećati broj djece obaju spolova koja nisu uključena u predškolski odgoj u program predškole	1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u program predškolskog obrazovanja. Djecu koja do pete godine života nisu uključena u dječiji vrtić uključiti u program predškole od minimalno 250 sati godišnje.	Povećan broj romske djece koja su obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem	Broj djece uključene u predškolski odgoj i obrazovanje Broj djece koja su završila predškolski odgoj i obrazovanje	Romski NVO-i , Škole, Dječiji vrtići, Centar za socijalni rad, Ministarstvo Obrazovanja KSB/SBK, Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Općina Travnik	Kontinuirano prije početka svake školske godine	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Donatori Općina
	2. Za svu romsku djecu do šest godina starosti osigurati besplatan smještaj u dječijim vrtićima, igraonicama i drugim sličnim odgojnim ustanovama (besplatna užina i prijevoz od kuće do vrtića)	Sva romska djeca uključena u dječiji vrtić, igraonice i druge slične odgojno obrazovne ustanove	Broj romske djece u dječijim vrtićima, igraonicama i odgojno obrazovnim ustanovama	Romski NVO-i, Odbor za Rome pri Vijeću ministara Dječiji vrtići Centar za socijalni rad Općina Travnik	Do kraja 2018. godine	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Donatori Općina

	3. Angažiranje romskih volontera i edukatora za rad s djecom	Sva romska djeca uključena u dječije vrtiće, igraonice i druge slične odgojne ustanove	Broj angažiranih volontera i edukatora	Romski NVO-i, Odbor za Rome pri Vijeću ministara Dječiji vrtići Centar za socijalni rad Općina Travnik	Kontinuirano od 2016. do 2020. godine	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Donatori Općina
OSNOVNO OBRAZOVANJE II Uključivanje romske djece oba spola koja se uključuju u sustav obveznog osnovnog obrazovanja uz naglasak na njegovo završavanje	1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u osnovno školsko obrazovanje, te poticanje što većeg broja romske djece da završe osnovno školsko obrazovanje. Motiviranje i ponovno uključivanje djece koja su napustila osnovno školsko obrazovanje u sustav osnovnog obrazovanja	Sva romska djeca upisana u sustav osnovnog školskog obrazovanja Sva romska djeca završila osnovno školsko obrazovanje Broj romske djece koja su vanredno završila osnovno školsko obrazovanje	Broj djece po spolu upisane u osnovne škole na početku i na kraju školske godine, Broj djece po spolu koja završavaju osnovnu školu, Broj održanih tribina, okruglih stolova, predavanja i drugih aktivnosti	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Vijeće Roma BiH Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Općina Travnik Romski NVO-i Romska udruženja	kontinuirano	Proračuni BiH, F BiH Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK inistarstva obrazovanja KSB/SBK Općina, Romski NVO-i

	2. Pomoć romskoj djeci u školovanju,	Svoj romskoj djeci koja pohađaju osnovnu školu podijeljena pomoć u školskim knjigama, školskim torbama, školskim priborom Svoj romskoj djeci koja redovito pohađaju školu dodijeljene stipendije. Svoj romskoj djeci koja redovito pohađaju školu osiguran jedan obrok u školi.	Broj romske djece kojima su podijeljeni besplatni udžbenici, školske torbe, školski pribor Broj romske djece koji primaju stipendije za školovanje Broj romske djece kojima je osiguran jedan obrok u školi Broj romske djece koja primaju stipendije za školovanje. Visina sredstava za stipendije	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Osnovne škole Romski NVO-i Općina Travnik	Početkom svake školske godine	Proračuni: BiH F BiH Vlada KSB/SBK Općina donatori
	3. U romskim zajednicama promovirati važnost obveznog osnovnog obrazovanja i štetnosti izlaganja djece prosijačenju i drugim oblicima zlostavljanja djece	Informiranost i povećana svijest roditelja romske djece o važnosti osnovnog obrazovanja koje je ključno za razvoj svih potencijala i sposobnosti za dalje obrazovanje i napredovanje. Informiranost roditelja o oblicima zlostavljanja nad djecom.	Broj roditelja koji su pohađali edukativne seminare, Broj održanih predavanja, seminara, tribina i dr. aktivnosti	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Centar za socijalni rad Škole Romski NVO-i Centar za edukaciju mladih Travnik, Općina	Kontinuirano tijekom 2016.- 2020. godina	Proračuni: Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke, Ministarstva obrazovanja, obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK Općina Romski NVO-i, donatori

	4. Poduzimanje mjera i odgovornosti za roditelje koji ne uključuju djecu u sustav osnovnog školskog obrazovanja i roditelja koji zlostavljaju djecu i izlažu ih prosjačenju	Povećan broj djece koja su uključena u sustav osnovnog obrazovanja Povećan broj djece sa završenim osnovnim obrazovanjem, Smanjen broj djece koja se bave prosjačenjem	Broj podnesenih prijava protiv roditelja koji nisu uključili djecu u sustav osnovnog školskog obrazovanja Broj sankcioniranih roditelja koji nisu uključili djecu u sustav osnovnog školskog obrazovanja i koja su djecu izlagala prosjačenju	Osnovne škole, Centar za socijalni rad, Nadležni policijski organi Nadležni sudovi, Kantonalna inspekcija za obrazovanje Općina Romski NVO-i građani	Kontinuirano tijekom 2016. – 2020. godina	Nisu potrebna financijska sredstva
	5. Promovirati veće učešće roditelja romske djece u organima škola	Prema procentu upisane romske djece uključiti broj roditelja u rad organa škole	Procenat roditelja koji su uključeni u rad organa škole	Odbor za Rome pri vijeću ministara, Federalno ministarstvo obrazovanja Ministarstvo obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK Škole Centar za socijalni rad Romski NVO-i Općina	2016. – 2020. godina	Proračuni: Federalnog ministarstva obrazovanja Ministarstva obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO- i Općine

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE III Povećati broj romske djece oba spola koja se uključuju u sustav srednjoškolskog obrazovanja uz naglasak na njegovo završavanje	1. Uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u srednjoškolsko obrazovanje	Povećan broj romske djece upisane u sustav srednjoškolskog obrazovanja Povećan broj romske djece koja su završila srednju školu	Broj djece po spolu upisane u srednje škole na početku i na kraju školske djece, Broj djece po spolu koja završavaju srednju školu, Broj održanih tribina, okruglih stolova, predavanja i dr. aktivnosti	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Vijeće Roma BiH Ministarstvo obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK, Općina Travnik, Romski NVO-i	Kontinuirano tijekom 2016. – 2020. godine	Proračuni: BiH F BiH Ministarstva obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK Općina, Romski NVO-i
	2. Podrška talentiranoj romskoj djeci kroz stipendiranje i nagrađivanje, plaćanje karti za vožnju do škole	Osigurane stipendije za djecu u srednjem obrazovanju. Osigurane karte za vožnju do škole	Broj djece koja su dobila stipendije. Broj djece kojima su osigurani putni troškovi do škola koje pohađaju	Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Federalno ministarstvo obrazovanja, Ministarstvo obrazovanja, culture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Općina Travnik,	Kontinuirano tijekom 2016.- 2020. godina	Proračuni: Federalnog ministarstva obrazovanja, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Općine Donatori, Romski NVO-i
	3. Osigurati kvotu upisa romske djece u srednje škole	Zadovoljena kvota upisa romske djece u srednje škole	Broj djece upisane u srednje škole	Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Ministarstvo obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK, Srednje škole, Romski NVO-i Općina	Od 2016. - 2020. godine	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Federalno ministarstvo obrazovanja, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK

	4. Aktivnosti za uvođenje srednjeg obrazovanja u sustav obveznog obrazovanja	Sva romska djeca završila srednje obrazovanje	Broj romske djece upisanih u sustav srednjeg obrazovanja. Broj romske djece koja su završila srednju školu.	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Ministarstvo obrazovanja KSB/SBK, Centri civilnih inicijativa Općina, Romski NVO-i	Do kraja 2020. godine	Proračuni: BiH, F BiH Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK
OBRAZOVANJE ODRASLIH IV Opismenjavanje i obrazovanje odraslih Roma i osposobljavanje za prvo zanimanje	1. Omogućiti besplatno vanredno osmogodišnje školovanje odraslih Roma.	Povećan broj Roma sa završenom osnovnom školom Povećan broj pismenih Roma	Broj Roma po spolu uključenih u besplatno vanredno osmogodišnje školovanje. Broj odraslih Roma koji su završili vanredno osmogodišnje školovanje i program opismenjavanja.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Osnovne škole Zavod za zapošljavanje KSB/SBK, Općina	Do kraja 2018. godine	Proračuni: F BiH, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i KSB/SBK Donatora, Općine

	2.Osigurati poticaj za vanredno završavanje srednje škole i osposobljavanja do prvog zanimanja	Povećan broj Roma za završenom srednjom školom i stečenim zanimanjem	Broj Roma po spolu koji su dobili poticaj za vanredno završavanje srednje škole i osposobljavanje do prvog zanimanja. Broj Roma po spolu koji su vanredno završili srednju školu i koji su stekli prvo zanimanje. Broj Roma po spolu koji su prošli program prekvalifikacije i dokvalifikacije.	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Ministarstvo obrazovanja, kulture i sporta KSB/SBK Ministarstvo zdravstva i socijalne politike KSB/SBK Romski NVO-i Srednje škole Zavod za zapošljavanje KSB/SBK, Općina	Do kraja 2020.godine	Proračuni: BiH, F BiH, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Donatora, Zavod za zapošljavanje KSB/SBK, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike KSB/SBK
OČUVANJE KULTURE I POVIJESTI ROMA V Očuvanje i promoviranje romskog jezika, kulture i povijesti Roma	1.Aktivnosti za uvođenje romskog jezika kao fakultativni predmet u škole u kojima se u većem broju školuju djeca romske nacionalnosti	U osnovne škole u kojima se školuju djeca romske nacionalnosti u većem broju uveden romski jezik	Izvešće o provedenim aktivnostima. Broj škola u kojima je uveden romski jezik.	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Škole Romski NVO-i, Općina	2016. - 2020.godina	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Donatori, Općina

	2.Osigurati alternativna rješenja za izučavanje romskog jezika	Urađen plan alternativnih rješenja za izučavanje romskog jezika	Sačinjen plan alternativnih rješenja	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO- i Općina	2016-2018	Proračuni: Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Donatori, Općina
	3.Osigurati školsku literaturu za izučavanje romskog jezika, kulture i povijesti Roma u školama u kojima su djeca romske nacionalnosti u većem broju	Osigurana literatura i podijeljena svoj djeci romske nacionalnosti	Broj nabavljene udžbeničke literature od I- V razreda	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO- i Općina	Od 2018. - 2020. godine	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica; Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK; Donatori; Općina
	4.Stručno osposobljavanje predavača za romski jezik	Stručno osposobljeni predavači romskog jezika	Broj održanih edukacija. Broj stručno osposobljenog kadra.	Odbor za Rome pri Vijeću ministara Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO-i Općina	Od 2018. - 2020. godine	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica; Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK; Donatori; Općina

	5.Promoviranje kulture i povijesti Roma kao vannastavne aktivnosti	Redovito obilježavanje i praćenje kulturnih dešavanja i značajnih datuma za Rome	Prilog kalendaru rada Ministarstva obrazovanja za sve osnovne i srednje škole. Broj škola u kojima se obilježavaju značajni datumi za Rome	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO- i Škole Općina	Kontinuirano tijekom 2016.-2020. godina	Proračuni: Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK, Općine, Donatora
	6.Osigurati priručnike i literaturu za nastavno osoblje u cilju njihovog upoznavanja s romskom tradicijom, kulturom i običajima	Osigurani priručnici za nastavnike (Književni fond biblioteka svih osnovnih i srednjih škola)	Broj škola koje su dobile priručnike i literaturu. Broj nastavnog osoblja koje koristi priručnike u svom radu.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Romski NVO- i Škole Općina	2016-2018. godina	Proračuni: Ministarstva ljudskih prava i izbjeglica Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK Donatora, Općina Književni fond biblioteka svih osnovnih i srednjih škola

OBRAZLOŽENJE CILJEVA I MJERA U AKCIJSKOM PLANU ZA OBRAZOVANJE ROMA

Opći cilj u Akcijskom planu obrazovanja Roma je poboljšati pristup kvalitetnom obrazovanju uključujući obrazovanje i skrb pruženu u ranom djetinjstvu, ali i osnovnog i srednjeg obrazovanja, spriječiti prekid školovanja i osigurati lagan prijelaz iz škole do zaposlenja, s posebnim naglaskom da se kroz odgoj i obrazovanje očuva povijest, tradicija i kultura Roma.

PREDŠKOLSKI ODGOJ

Cilj I.

Uključiti romsku djecu oba spola u integrirane predškolske programe u okviru redovitih predškolskih ustanova, te povećati broj djece obaju spolova koja nisu uključena u predškolski odgoj u program predškole

Uključivanja djece u redovite programe predškolskog obrazovanja i dječijih vrtića s ostalom djecom ključno je za uspješnu integraciju Roma u društvo od najranije dobi.

Mjera 1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u program predškolskog obrazovanja. Djecu koja nisu uključena u dječije vrtiće, igraonice i dr. uključiti u program predškole od minimalno 250 sati godišnje

Poticanje na uključivanje u program predškole je važno za razvoj svih potencijala i sposobnosti primjereno dobi i time i povećanje njihovih mogućnosti za uspjeh i napredovanje u redovitom sustavu obrazovanja. Okosnica tih programa je učenje jezika, razvijanje higijenskih i radnih navika, društvenosti, suosjećajnosti, samokontrole, usvajanje prihvaćenih obrazaca ponašanja, te sve druge aktivnosti kojima se potiče svestran razvoj duševne i tjelesne sposobnosti svakog djeteta.

Mjera 2. Za svu romsku djecu do šest godina starosti osigurati besplatan smještaj u dječijim vrtićima, igraonicama i sličnim odgojnoobrazovnim ustanovama.

S obzirom na težak financijski položaj Roma, ovom mjerom bi se motivirali roditelji da djecu uključuju u predškolske programe odgoja i obrazovanja, te dodatno olakšalo provođenje mjere 1. iz cilja I.

Mjera 3. Angažiranje romskih volontera i edukatora za rad s predškolskom djecom.

Romski volonteri i edukatori bi mogli predstavljati važnu kariku između romske populacije i obrazovnih institucija kako bi se uključio što veći broj djece u predškolske programe, odvođe i dovode djecu, pružaju pomoć roditeljima kod odgoja djece. Uključiti volontere i aktiviste koji su radili na sličnim projektima.

OSNOVNO OBRAZOVANJE

Cilj II.

Uključivanje romske djece oba spola koja se uključuju u sustav obveznog osnovnog obrazovanja uz naglasak na njegovo završavanje

Ovaj cilj stavlja naglasak na važnost osnovnog obrazovanja koji je ključan za opismenjavanje i razvoj svih potencijala za nastavak daljeg školovanja i stjecanje prvog zanimanja.

Mjera 1.

Uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u osnovno školsko obrazovanje.

Ova mjera podrazumijeva kontinuirano povećanje broja romske djece upisane u osnovnu školu, poticanje romske djece da završe osnovno školsko obrazovanje i motiviranje na ponovno uključivanje djece koja su napustila sustav osnovnog obrazovanja.

Mjera 2. Pomoć romskoj djeci u školovanju

Obzirom da je većina romskih obitelji u stanju socijalne potrebe, i da većina ne mogu školovati djecu, pomoć djeci u školovanju kroz besplatnu podjelu knjiga, školskih torbi i školskog pribora je dodatna motivacija za završetak osnovnog školskog obrazovanja.

Mjera 3. U romskim zajednicama promovirati važnost obveznog osnovnog obrazovanja i štetnosti izlaganja djece prosijačenju i drugim oblicima zlostavljanja djece

Jedno od osnovnih ljudskih prava i prava djeteta je i pravo na obrazovanje, a ovo pravo djeteta najčešće krše roditelji. Stoga je potrebno osigurati potporu za organizaciju predavanja, tribina, i okruglih stolova u romskim zajednicama radi motiviranja roditelja da uključe djecu u osnovno školsko obrazovanje i motiviranje da ga završe, važnosti osnovnog školskog obrazovanja koje je i ključ za prevazilaženje siromaštva. Također je potrebno organizirati predavanja i

radionice o edukaciji roditelja o štetnosti izlaganja djece prosijačenju i drugim oblicima zlostavljanja djece. Ova mjera podrazumijeva i pružanje pomoći romskim asistentima koji će organizirati i voditi sastanke i predavanja u romskim naseljima.

4. Poduzimanje mjera i odgovornosti za roditelje koji ne uključuju djecu u sustav osnovnog školskog obrazovanja i roditelja koji zlostavljaju djecu i izlažu ih prosijačenju.

Veći broj roditelja romske djece ima nemaran odnos prema zakonskim obvezama po pitanju slanja vlastite djece u školu i svijest da je osnovno obrazovanje zakonska obveza, pa je u tom pravcu neophodno protiv takvih roditelja poduzeti odgovarajuće mjere i sankcije zbog kršenja ove zakonske obveze.

Što se tiče zlostavljanja, djecu nerijetko zlostavljaju i sami roditelji i izlažu ih prosijačenju, a pred ovim problemom često se dešava da i institucije i organi koji su nadležni za spriječavanje ovih pojava, zatvaraju oči pred istima. Prosijačenje je problem koji je uzeo maha ne samo u Općini Travnik, nego u cijeloj BiH, pa je za rješavanje istog nužno sustavno rješavanje i uključivanje svih organa i institucija, pa i samih građana.

5. Promovirati veće učešće roditelja romske djece u organima škola.

Ova mjera omogućava bolje razumijevanje između roditelja djece romske i neromske nacionalnosti, nastavnog osoblja i rukovodstva u školama.

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Cilj III.

Povećati broj romske djece oba spola koja se uključuju u sustav srednjoškolskog obrazovanja uz naglasak na njegovo završavanje.

Realiziranjem ovog cilja omogućit će se da pripadnici romske nacionalne manjine budu konkurentni na tržištu rada.

Mjera 1.

Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece oba spola u srednjoškolsko obrazovanje, te poticanje što većeg broja romske djece da završe srednju školu. Motiviranje i ponovno uključivanje djece koja su napustila sustav srednjoškolskog obrazovanja.

Za uspješne rezultate iz ove mjere neophodno je organiziranje radionica i predavanja u romskim zajednicama na temu obrazovanja radi podizanja svijesti roditelja o važnosti stjecanja zanimanja koje je preduvjet za traženje posla.

Mjera 2.

Podrška telentiranoj romskoj djeci kroz stipendiranje, nagrađivanje, plaćanje karti za vožnju do škole

Jak motivacijski faktor za nastavak školovanja je financijska potpora, ali i nužnost za uspjeh završavanja škole.

Mjera 3.

Osigurati kvotu upisa romske djece u srednje škole.

Kako bi ova mjera bila primijenjena, romska djeca bi trebala dobiti određeni broj stimulativnih bodova pri upisu u srednje škole.

Mjera 4. Aktivnosti za uvođenje srednjeg obrazovanja u sustav obveznog obrazovanja.

Ova mjera podrazumijeva nastavak aktivnosti na uvođenju srednjeg obrazovanja u sustav obveznog obrazovanja i osiguranja sredstava potrebnih za održivost sustava obveznog srednjeg obrazovanja.

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Cilj IV.

Opismenjavanje i obrazovanje odraslih Roma i osposobljavanje za prvo zanimanje

Obrazovanje odraslih ima za cilj da Romima pruži drugu šansu da se obrazuju i steknu prvo zanimanje, a samim time prevaziđu siromaštvo u kojem se nalaze.

Mjera 1. Omogućiti besplatno vanredno osmogodišnje školovanje odraslih Roma.

Ova mjera ima za cilj opismeniti odrasle Rome kroz besplatno vanredno završavanje osnovne škole.

Mjera 2. Osigurati poticaj za vanredno završavanje srednje škole i osposobljavanja do prvog zanimanja

Ovom mjerom bi se osigurala novčana pomoć odraslim Romima koji žele da završe srednju školu i koji žele da steknu prvo zanimanje.

OČUVANJE POVIJESTI, KULTURE I TRADICIJE ROMA

Cilj V.

Očuvanje i promoviranje romskog jezika, kulture i povijesti Roma.

Specifični elementi romske kulture su jezik, muzika, religija, predanja i običaji. U svijetu globalizacije nestaje tradicionalno, jezici, običaji i znanja, a jedan od važnih čimbenika u očuvanju identiteta jednog naroda je zaštita i očuvanje kulturne baštine.

Mjera 1. Aktivnosti za uvođenje romskog jezika kao fakultativni predmet u škole u kojima se u većem broju školuju djeca romske nacionalnosti.

Budući da je već pokrenuta inicijativa za institucionalno uvođenje romskog jezika u škole i fakultete u BiH, ova mjera podrazumijeva nastavak aktivnosti i uključivanje svih aktera za implementaciju Akcijskog plana i ovog projekta.

Mjera 2. Osigurati alternativna rješenja za izučavanje romskog jezika.

Da bi se ova mjera mogla sprovesti, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK treba donijeti plan alternativnih rješenja za izučavanje romskog jezika prema postojećim zakonima.

Mjera 3. Osigurati školsku literaturu za izučavanje romskog jezika, kulture i povijesti Roma u školama u kojima su djeca romske nacionalnosti u većem broju.

Standardizacija romskog jezika je urađena. Slijedeći korak predstavlja izrada didaktičkog materijala za romski jezik namijenjen nastavnicima, te štampanje literature i udžbenika ili eventualno nabavka literature iz okruženja.

Mjera 4. Stručno osposobljavanje predavača za romski jezik.

Da bi se ova mjera provela potrebno je da Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK izvrši odabir osoba koje žele završiti ovu vrstu edukacije.

Mjera 5. Promoviranje kulture i povijesti Roma kao vannastavne aktivnosti.

Redovito obilježavanje i praćenje kulturnih dešavanja i značajnih datuma za Rome je potrebno uvesti u kalendare rada Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta KSB/SBK za sve osnovne i srednje škole. Ovo iz razloga jer se realizacijom ove mjere daje poticaj većem vrednovanju kulturnih razlika, a ujedno poticajnom i prijateljskom okruženju za djecu romske nacionalnosti. Ova mjera podrazumijeva i financijsku podršku onim školama koje u vannastavnim aktivnostima redovito obilježavaju kulturna dešavanja i značajne datume za Rome.

Mjera 6. Osigurati priručnike i literaturu za nastavno osoblje u cilju njihovog upoznavanja s romskom tradicijom, kulturom i običajima.

U cilju bolje pripremljenosti nastavnika u radu u multikulturalnim sredinama koje iziskuju razumijevanje drugog i drugačijeg i poštivanje drugih kultura, potrebno je osigurati priručnike i literature za nastavno osoblje.

2. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA

CILJ	MJERE KOJE TREBA PODUZETI	OČEKIVANI REZULTATI	INDIKATORI	NADLEŽNE INSTITUCIJE ZA IMPLEMENTACIJU	VREMENSKI OKVIR	IZVORI SREDSTAVA
I Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine	1. Osigurati pravo na zdravstvenu zaštitu pripadnika romske nacionalne manjine	Svi Romi upisani u matične knjige rođenih	Broj novorođenčadi i odraslih osoba upisanih u matične knjige rođenih	Matični uredi, Porodilišta, Romski NVO-i	Kontinuirano	Nisu potrebna novčana sredstva
	2. Obvezati Vladu KSB/SBK i Centar za socijalni rad da osiguraju sredstva za osiguranje prava na zdravstvenu zaštitu za sve pripadnike romske nacionalne manjine koji se nisu u mogućnosti osigurati po osnovu zaposlenja	Svi Romi zdravstveno osigurani	Broj osiguranih Roma	Vlada KSB/SBK, Zavod za zapošljavanje KSB/SBK Općina Travnik, Centar za socijalni rad, Romski NVO-i	2016-2018. godina	Proračuni Ministarstva zdravstva KSB/SBK, Zavoda za zapošljavanje SBK/KSB Centra za socijalni rad,

II Podizanje svijesti iz oblasti zaštite zdravlja (Prevenција i edukacija)	1. Podupirati projekte organizacija civilnog društva za edukaciju romske populacije o ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje i podizanje svijesti o prevenciji bolesti, zdravim načinima života i zaštiti mentalnog zdravlja	Svim Romima omogućen pristup sustavu zdravstvene zaštite. Educirana romska zajednica o ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i značaju prevencije u zdravstvenoj zaštiti. Poboľšano zdravstveno stanje romske populacije.	Broj i sadržaj provedenih edukativnih aktivnosti i preventivnih programa u romskim zajednicama. Broj polaznika edukacija.	Romski NVO-i Zavod za zdravstveno osiguranje , Odbor za Rome pri vijeću ministara, Liječnici primarne zdravstvene zaštite, Centar za socijalni rad, Centar za mentalno zdravlje, Općina	2016-2020	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Ministarstvo civilnih poslova (Sektor za zdravstvo), Zavod za zdravstveno osiguranje KSB/SBK, Međunarodni i EU fondovi, Općina, Donatori
	2. Informiranje i edukacija Romkinja, ali i šire romske zajednice o reproduktivnom zdravlju, zdravlju trudnica, zdravlju djece te rizicima povezanim s maloljetničkim trudnoćama	Educirana romska zajednica o značaju reproduktivnog zdravlja, zdravlja trudnica i djece. Smanjen broj maloljetničkih trudnoća. Poboľšano zdravstveno stanje romske populacije.	Broj i vrsta organiziranih edukacija i preventivnih programa. Broj žena, trudnica i djece uključenih u edukacije i programme. Broj maloljetničkih trudnoća.	Zavod za zdravstveno osiguranje, Odbor za Rome pri vijeću ministara, Patronažne službe domova zdravlja, Liječnici primarne zdravstvene zaštite , Centar za socijalni rad, Centar za mentalno zdravlje, Romski NVO-i Općina	Kontinuirano tijekom 2016-2020.godine	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Zavod za zdravstveno osiguranje KSB/SBK, Međunarodni i EU fondovi, Općina, Donatori
	3. Angažiranje medijatora romske nacionalnosti u oblasti zdravstva	Educirana romska populacija. Povećan broj zdravstveno osiguranih Roma. Povećan broj Roma koji	Odobreni programi za obuku Roma medijatora. Broj obučanih zdravstvenih medijatora.	Vijeće ministara BiH, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike KSB/SBK, Zdravstvene ustanove na području općine, Centar za socijalni rad	2016-2018.godina	Donatorska sredstva za programe obuka, Donatorska sredstva za zapošljavanje, Proračun Vlade

		posjeduju osobna dokumenta.	Broj angažiranih zdravstvenih medijatora.	Romski NVO-i Općina		KSB/SBK, Općina
	4.Provođenje programa na poboljšanju higijensko sanitarnih uvjeta u stanovima u romskim naseljima	Poboljšani higijensko sanitarni uvjeti u stanovima i romskim naseljima	Utvrđene potrebe i izrađen plan za poboljšanje higijensko sanitarnih uvjeta u stanovima u romskim naseljima. Broj stanova u romskim zajednicama u kojima su provedene mjere deratizacije, dezinfekcije i desinsekcije. Broj postavljenih kontejnera za čvrsti otpad u romskim naseljima. Broj ispitanih izvorišta o kvaliteti vode sa kojih se vrši distribucija vode u romskim naseljima.	Zavod za javno zdravstvo F BiH, Zavod za javno zdravstvo KSB/SBK, Javna komunalna poduzeća, Dom zdravlja, Centar za socijalni rad, Romski NVO-i, Općina	Kontinuirano tijekom 2016-2020.godine	Proračunl: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Donatori

OBRAZLOŽENJE CILJEVA I MJERA U AKCIJSKOM PLANU ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE

Pozitivnim zakonskim propisima u BiH romskoj nacionalno manjini je omogućeno pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu. Da bi pripadnici romske nacionalnosti mogli da ostvare ova zakonska prava, potrebno je da se ispune određeni uvjeti koji su u ovom Akcijskom planu identificirani kao problemi koje je potrebno riješiti.

Cilj I

Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine.

Unapređenje zdravstvenog stanja romske populacije kroz dostupnost zdravstvenoj zaštiti na prvo mjesto stavlja izjednačavanje u pravima i obvezama Roma sa ostalim građanima u BiH i ispunjavanje potrebnih uvjeta za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu.

Mjera 1. Osigurati pravo na zdravstvenu zaštitu pripadnika romske nacionalne manjine.

Ova mjera provest će se upisom novorođene djece i ostalih pripadnika romske nacionalnosti koji nisu registrirani u matičnu evidenciju. Upisom u matične knjige rođenih omogućit će se blagovremeno i adekvatno planiranje potrebnih finansijskih sredstava direktno iz proračuna nadležnog kantonalnog ministarstava za osiguranje pristupa zdravstvenoj zaštiti. Ista mjera omogućit će Centru za socijalni rad da informiraju one koje po bilo kojem osnovu mogu ostvariti to pravo, te stvaranje jednog od uvjeta za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu.

Mjera 2. Obvezati vladu KSB/SBK i Centar za socijalni rad da osiguraju sredstva za osiguranje prava na zdravstvenu zaštitu za sve pripadnike romske nacionalne manjine koji nisu osigurani po drugoj osnovi.

Ovu mjeru provesti na način da se sva školska djeca zdravstveno osiguraju preko Ministarstvo obrazovanja KSB/SBK, a djeca do šest godina i radno nesposobni preko Centra za socijalni rad. Za provođenje ove mjere je potrebno osigurati sredstva u proračunu kantona. Radno sposobni koji su prijavljeni na Biro za zapošljavanje i koji se redovito javljaju na biro za zapošljavanje zdravstveno osiguranje ostvarit će preko ove institucije, a sredstva za ovu kategoriju osigurati u proračunu Zavoda za zapošljavanje KSB/SBK.

Cilj II

Podizanje svijeti iz oblasti zdravstvene zaštite (Prevenција i edukacija).

Mjera 1. Podupirati projekte organizacija civilnog društva za edukaciju romske populacije o ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje i podizanje svijesti o prevenciji bolesti, zdravim načinima života i zaštiti mentalnog zdravlja.

Putem sredstava informiranja, tribina i konferencija informirati pripadnike romske nacionalne manjine o njihovim pravima na zdravstvenu zaštitu, prevenciji bolesti i zdravim načinima života

Mjera 2. Informiranje i edukacija Romkinja, ali i šire romske zajednice o reproduktivnom zdravlju, zdravlju trudnica, zdravlju djece te rizicima povezanim s maloljetničkim trudnoćama.

Obzirom da je broj maloljetničkih trudnoća najviše izražena kod romske nacionalne manjine, edukacija Romkinja, ali i šire romske zajednice je neophodna radi spriječavanja bolesti majke i djece i rizika povezanih s maloljetničkom trudnoćom. Ova mjera bi se trebala sprovesti sa romskim medijatorima u romskim zajednicama.

Mjera 3. Angažiranje medijatora romske nacionalnosti u oblasti zdravstva.

Ova mjera pokazala se veoma uspješnom u zemljama u okruženju, gdje romski medijatori predstavljaju važnu kariku između romske populacije i zdravstvenih institucija a mnogi problemi Roma su i riješeni putem medijatora. Uloga medijatora je upoznavanje Roma s njihovim pravima, povezivanje s domovima zdravlja, pružanje pomoći pri dobivanju zdravstvene knjižice i drugih osobnih dokumenata, educiranje u ostvarivanju prava i sl. Provođenjem ove mjere ujedno bi se pomoglo u rješavanju problema zapošljavanja mladih žena Romkinja.

Mjera 4. Provođenje programa na poboljšanju higijensko sanitarnih uvjeta u stanovima u romskim naseljima.

Ova mjera je osobito usmjerena na pojačanje kontrole po pitanju odlaganja čvrstog otpada, kontrolu kvaliteta vode u romskim naseljima, te provođenje deratizacije, dezinfekcije i dezinsekcije stanova u romskim naseljima.

3. ZAPOŠLJAVANJE

CILJ	MJERE KOJE TREBA PODUZETI	OČEKIVANI REZULTATI	INDIKATORI	NADLEŽNE INSTITUCIJE ZA IMPLEMENTACIJU	VREMENSKI OKVIR	IZVORI SREDSTAVA
I Podizanje svijesti i promjena stava o poslu i životu i preuzimanje odgovornosti za vlastiti socio- ekonomski položaj	1.U romskim zajednicama provesti edukaciju po pitanju promjene stava o radu i boljem životu	Poboljšan socio ekonomski položaj Roma	Broj Roma koji su prošli edukaciju. Broj održanih radionica i tribina.	Zavod za zapošljavanje F BiH, Služba za zapošljavanje KSB/SBK, NVO-i koji se bave pitanjima Roma, Romski informativni centar, Javna sredstva informiranja, Romski NVO-i	Kontinuirano tijekom 2016. - 2020.godine	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, NVO- i Donatori, Općina, Namjenska sredstva za države članice Dekade Roma, Međunarodni i EU fondovi

	<p>2. Podizanje svijesti Roma o potrebi prijavljivanja na biro za zapošljavanje i uključivanje u sve programe koji promoviraju zapošljavanje</p>	<p>Povećan broj Roma prijavljenih na biro za zapošljavanje. Povećan broj Roma prijavljenih na javne oglase za poticajne programe zapošljavanja i samozapošljavanja Roma.</p>	<p>Broj Roma koji su prošli edukaciju. Broj održanih radionica, seminara, tribina i sl. Broj prijavljenih Roma na biro za zapošljavanje. Broj Roma koji su se prijavili na oglase za zapošljavanje Roma.</p>	<p>Zavod za zapošljavanje F BiH, Služba za zapošljavanje KSB/SBK, NVO-i koji se bave pitanjima Roma, Romski informativni centar, Javna sredstva informiranja, Romski NVO-i</p>	<p>Kontinuirano tijekom 2016. - 2020. godina</p>	<p>Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Federalni zavod za zapošljavanje, NVO, Donatori, Općina, Namjenska sredstva za države članice Dekade Roma</p>
	<p>3. Podizanje svijesti Roma o potrebi uključivanja u programe edukacije, prekvalifikacije i dokvalifikacije kao i potrebi poštivanja zakonskih propisa</p>	<p>Povećan broj Roma sa stečenim zanimanjem i usavršenim vještinama. Značajan napredak u ostvarivanju i očuvanju stečenih prava.</p>	<p>Broj Roma koji su prošli edukaciju. Broj održanih radionica, seminara, tribina i sl. Broj Roma koji prošli programme edukacije i koji su završili programme prekvalifikacije i dokvalifikacije.</p>	<p>Služba za zapošljavanje, NVO-i koji se bave pitanjima Roma, Romski informativni centar, Javna sredstva informiranja, Romski NVO-i</p>	<p>2016-2020. godina</p>	<p>Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Romski NVO, Donatori, Općina, Namjenska sredstva za države članice Dekade Roma.</p>
	<p>4. Promoviranje pozitivnih primjera iz romskih zajednica</p>	<p>Povećan broj ekonomsko osnaženih romskih zajednica</p>	<p>Broj emitiranih priloga iz romskih zajednica sa područja Općine Travnik. Broj emitiranih priloga iz romskih zajednica iz drugih</p>	<p>Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Vlada KSB/SBK, Romski informativni centar, Romski NVO-i</p>	<p>Kontinuirano tijekom 2016. – 2020. godine</p>	<p>Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Romski NVO Donatori,</p>

			općina i država u okruženju.	NVO-i koji se bave pitanjima Roma Općina		Općina
II Kreiranje poticajnih programa za zapošljavanje Roma	1. Kreiranje održivih programa samozapošljavanja ciljnih grupa za romsku nacionalnu manjinu	Povećan broj zaposlenih Roma. Unapređenje socio ekonomskog razvoja romskih zajednica i šire društvene zajednice. Podrška razvoju poduzetništva na teritoriji općine.	Broj kreiranih programa za zapošljavanje i samozapošljavanje. Broj Roma koji su pokrenuli obiteljski ili mali biznis. Analiza o unpređenju socio ekonomskog razvoja romske zajednice i njegov uticaj u razvoju cjelokupne društvene zajednice te poduzetništva na teritoriji općine.	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Centar za socijalni rad, Romski NVO-i, Ostali NVO-i koji se bave kreiranjem programa zapošljavanja i samozapošljavanja Roma, Općina.	Kontinuirano tijekom 2016-2020. godine	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Općina, Donatori, Namjenska sredstva za države članice Dekade Roma, Sredstva iz predpristupnih fondova EU.

	2. Stručno osposobljavanje i stjecanje dodatnih vještina prilagođenih pripadnicima romskih nacionalnih manjina	Povećana konkurentnost i stopa zapošljivosti Roma. Povećan broj Roma sa stečenim zanimanjem., Povećan broj Roma koji ostvaruju prihod na temelju zaposlenja.	Broj realiziranih programa za osposobljavanje i stjecanje dodatnih vještina. Broj Roma koji su završili programe osposobljavanja i stjecanja dodatnih vještina.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Romski NVO-i, Općina.	Kontinuirano tijekom 2016-2020.godine	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Donatori,
	3. Osiguranje sredstava za sufinanciranje ciljanog poslodavca za zapošljavanje Roma	Povećan broj zaposlenih Roma, Romkinja i romske omladine	Iznos osiguranih sredstava. Broj zaposlenih Roma. Broj poslodavaca koji su zaposlili. Rome	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Romski NVO-i, Ostali NVO-i koji se bave problemima Roma	Kontinuirano tijekom 2016. – 2020. godine	Proračuni BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Donatori,

	4. Osiguranje sredstava za financiranje održivih programa zapošljavanja i samozapošljavanja ciljnih grupa romske nacionalne manjine	Povećan broj zaposlenih Roma	Broj zaposlenih Roma kod drugih poslodavaca. Broj Roma koji su pokrenuli vlastiti biznis.	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Romski NVO-i, Ostali NVO-i koji se bave problemima Roma.	Kontinuirano tijekom 2016.-2020. godina	Proračuni BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalni zavod za zapošljavanje, Kantonalna služba za zapošljavanje, Donatori
--	---	------------------------------	---	--	---	---

OBRAZLOŽENJE CILJEVA I MJERA U AKCIJSKOM PLANU ZA ZAPOSŁJAVANJE ROMA

Opći cilj u Akcijskom planu za zapošljavanje Roma je smanjiti jaz između romskih nacionalnih manjina i većinskog lokalnog stanovništva na tržištu rada.

Cilj I

Podizanje svijesti i promjena stava o poslu i životu i preuzimanje odgovornosti za vlastiti socio ekonomski položaj.

Ovaj program usmjeren je na edukaciju i osposobljavanje Roma kako bi se aktivno uključili u odlučivanje o sebi i svojoj sudbini i preuzeli odgovornost za svoj vlastiti socijalno ekonomski status.

Mjera 1. U romskim zajednicama provesti edukaciju po pitanju promjene stava o radu i boljem životu.

Uloga obitelji i najbližeg okruženja presudna je za prihvatanje i održavanje određenih stavova, načina ponašanja i djelovanja. Za uspješno provođenje ovih aktivnosti vrlo je važno da lideri-ke iz romske manjine budu inicijatori ili aktivni podržavatelji mijenjanja određenih tradicionalnih vrijednosti i normi.

Mjera 2. Podizanje svijesti Roma o potrebi prijavljivanja na biro za zapošljavanje i uključivanje u programe koji promoviraju zapošljavanje.

Obveza prijavljivanja na biro za zapošljavanje je preduvjet za uključivanje na tržište rada, programe zapošljavanja kao i drugih prava koja proizlaze po osnovu nezaposlenosti. Uključivanje u programe koji promoviraju zapošljavanje je ključno i podrazumijeva aktivnije učešće samih Roma radi poboljšanja njihovog socio – ekonomskog statusa.

Mjera 3. Podizanje svijesti Roma o potrebi uključivanja u programe edukacije, prekvalifikacije i dokvalifikacije kao i potrebi poštivanja zakonskih propisa.

Edukacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija kao i drugi oblici formalnog i neformalnog obrazovanja su nužno potrebni za konkurentnost na tržištu rada i sami Romi moraju imati razvijeni svijest za poboljšanje njihovog kompletnog socio-ekonomskog statusa.

Mjera 4. Promoviranje pozitivnih primjera iz romskih zajednica.

Ovom mjerom će se promovirati pozitivni primjeri i iskustva u radu Roma i romskih zajednica s ciljem promjene stava samih Roma o radu i boljem životu, ali i promjene percepcije o tome da Romi ne žele da rade i stereotipa prema Romima.

Cilj II

Kreiranje poticajnih programa za zapošljavanje Roma.

Ovaj program ima za cilj pronalaženje poslova koji bi bili dugoročni i održivi uz kreiranje dobrih poslovnih ideja prema prilikama na tržištu, potrebama kupaca, te prema sposobnostima i mogućnostima onih za koje bi se programi radili. Ovaj program je ostvariv i održiv samo uz suradnju civilnog, poslovnog i javnog sektora, jer je zapošljavanje uvijek praćeno edukacijom kroz poslovne i stručne obuke kao i dodatnom podrškom iz lokalne zajednice i biznis sektora.

Mjera 1. Kreiranje održivih programa samozapošljavanja ciljnih grupa za romsku nacionalnu manjinu.

Kreiranje održivih programa samozapošljavanja ciljnih grupa za romsku nacionalnu manjinu (žene, omladinu i sl.) podrazumijeva oživotvorenje neke poslovne ideje koja bi mogla imati prođu na tržištu (proizvodne djelatnosti, zanatstvo, poljoprivreda, sektor usluga, organiziran sustav prikupljanja i sortiranja otpada i sl.) i pružanje stručne pomoći osobama koje iskazuju interes za program samozapošljavanja. Za realizaciju ove mjere neophodno je uspostaviti zajednički tim koji bi izradio projekte za zapošljavanje Roma ili eventualno angažirati organizacije koji se bave isključivo kreiranjem ovih programa.

Mjera 2. Stručno osposobljavanje i stjecanje dodatnih vještina prilagođenih pripadnicima romskih nacionalnih manjina.

Ova mjera podrazumijeva osiguranje sredstava za financiranje osposobljavanja za tržište: stjecanja prvog zanimanja, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, stručno osposobljavanje u svrhu samozapošljavanja, te stjecanje dodatnih vještina, polaganje majstorskog ispita u svrhu zapošljavanja za ciljanog poslodavca i sl.

Mjera 3. Osiguranje sredstava za sufinanciranje ciljanog poslodavca za zapošljavanje Roma.

Za ciljane poslodavce osigurati poticajna sredstva koji će zaposliti Rome prema svojim potrebama, dodjelu bespovratnih sredstava za pokretanje ili unapređenje poslovanja ili eventualno kroz sufinanciranje, je bitna karika za rješavanje problema nezaposlenosti i lokalnog održivog razvoja .

Mjera 4. Osiguranje sredstava za financiranje održivih programa zapošljavanja i samozapošljavanja ciljnih grupa romske nacionalne manjine.

Za realizaciju ove mjere neophodno je osigurati sredstva (bespovratna sredstva ili uz primjenu principa sufinanciranja) za financiranje održivih programa zapošljavanja i samozapošljavanja u djelatnostima kojima se tradicionalno bave Romi (prikupljanje i sortiranje različitih vrsta otpada, stari zanati, uzgoj ljekovitog bilja i druge slične poljoprivredne djelatnosti) .Značajan dio sredstava može se osigurati od strane donatora, namjenskih sredstva za države članice Dekade Roma, te sredstava iz predpristupnih fondova EU.

STAMBENO ZBRINJAVANJE I PROSTORNO UREĐENJE

CILJ	MJERE KOJE TREBA PODUZETI	OČEKIVANI REZULTATI	INDIKATORI	NADLEŽNE INSTITUCIJE ZA IMPLEMENTACIJU	VREMENSKI OKVIR	IZVORI SREDSTAVA
I Urbanizacija romskih naselja i legalizacija individualnih stambenih objekata	1.Evidentiranje i vrjednovanje postojećih objekata u kojim žive Romi i izrada jedinstvene baze podataka	Formirana i verificirana jedinstvena baza podataka o objektima individualnog i kolektivnog stanovanja u svim mjestima u kojima žive Romi	Broj obuhvaćenih naselja i stambenih jedinica u individualnim i kolektivnim objektima (legalnim i nelegalnim)	Općina, Romski NVO-i	12 mjeseci nakon usvajanja Akcijskog plana	Proračun Općine, Donatori
	2.Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture, sukladno planskoj dokumentaciji u naseljima u kojima žive Romi	Povećan broj infrastrukturnih objekata u naseljima u kojima žive Romi	Broj izgrađenih infrastrukturnih objekata u kojima žive Romi	Općina, Romski NVO-i	2016. godina - 2020. godina	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Donatori
	3.Izmještanje i montaža drvenih baraka montažnog tipa na zemljište u Bešlijama radi privremenog smještaja romskih obitelji iz kolektivnog centra u Docu na Lašvi	Stvaranje uvjeta za izgradnju stambeno-poslovne zgrade kolektivnog stanovanja u Docu na Lašvi i zatvaranje kolektivnog centra u Docu n/L	Broj izgrađenih montažnih objekata za privremeni smještaj romskih obitelji	Općina	Početak 2016. godine	Proračun Općine Travnik,
	4.Stvaranje povoljnijeg pravnog okvira (izrada novih i izmjene i dopune postojećih podzakonskih akata u oblastima koje tretiraju oblast stanovanja i stanogradnje	Svim Romima osiguran adekvatan smještaj.	Broj i naziv donesenih pravnih propisa.	Općina	6 mjeseci nakon usvajanja Akcijskog plana	Nisu potrebna financijska sredstva

	5.Primjena socijalnih programa stambenog zbrinjavanja na romske obitelji i pojedince	Svim Romima koji nisu u mogućnosti vlastitim sredstvima riješiti stambeno pitanje osiguran adekvatan smještaj	Broj stambeno riješenih romskih obitelji po principu socijalnog stambenog zbrinjavanja	Općina	Prva polovica 2016.- 2020. godina	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK Općina, Donatori
	6.Poticanje rješavanja imovinsko - pravnih odnosa, odnosno pravnog statusa zemljišta na kojem se nalaze objekti u kojima žive Romi	Ispunjen uvjet za: 1. legalizaciju bespravno izgrađenih objekata, 2.prijavu na javni poziv za obnovu i sanaciju stambenih objekata	Broj razriješenih imovinskopravnih odnosa	Posjednici zemljišta, Općina, Romski NVO-i	2016.- 2020. godina	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK Općina, Donatori, vlastita sredstva posjednika zemljišta
	7.Legalizacija bespravno izgrađenih individualnih stambenih objekata uz propisanu projektnu dokumentaciju i uređenje – urbanizacija naselja u kojima žive Romi sukladno prostorno-planskoj dokumentaciji (izrada novih i izmjene i dopune postojećih regulacijskih i prostornih planova)	1. Smanjen broj: - bespravno izgrađenih stambenih objekata. - neurbaniziranih romskih naselja . 2. ispunjen uvjet za prijavu na javni poziv za obnovu i sanaciju stambenih objekata	1. Broj legaliziranih objekata i urbaniziranih naselja u kojim žive Romi. 2.Broj urađenih ili izmijenjenih i dopunjenih regulacijskih planova za evidentirana naselja	Posjednici stambenih objekata, Općina, Romski NVO-i	Do 2020. godine 20% legaliziranih individualnih stambenih objekata u kojima žive Romi. Do 2020. godine 30% urbaniziranih naselja u kojima žive Romi,	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Donatori, vlastita sredstva posjednika i vlasnika zemljišta i stambenih jedinica
	8.Sanacija i obnova postojećih legalno izgrađenih i naknadno legaliziranih objekata u cilju poboljšanja uvjeta stanovanja	Sanirani i obnovljeni postojeći legalni i naknadno legalizirani objekti. Poboljšani stambeni uvjeti	Broj saniranih i obnovljenih postojećih legalnih i naknadno legaliziranih	Općina, Romski NVO-i	2016.-2020 godina	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Donatori

			stambenih objekata.			
	9. Unapređenje stanja okoliša u romskim naseljima	Smanjenje negativnog uticaja otpada na okoliš. Poboļšani životni uvjeti.	Udio romskih naselja u kojima se gospodari otpadom na propisan način. Broj uklonjenih divljih deponija u romskim naseljima. Broj realiziranih aktivnosti na zaštiti okoliša	Općina, Javna komunalna poduzeća, Romski NVO-i, Ostali NVO-i koji se bave zaštitom okoliša	Kontinuirano tijekom 2016. - 2020. godine	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina, Donatori

II Edukacija i podizanje svijesti društva i romske populacije u rješavanju stambenih problema, pravnoj regulativi, kulturi stanovanja i zaštiti okoliša	1. Organiziranje specijaliziranih radionica i seminara po pitanju rješavanja stambenog pitanja, načinu korištenja stambenih objekata u skladu s pravilima o kućnom redu i promicanje antidiskriminacijskih mjera pri dodjeli i korištenju stambenih jedinica za: a) romsku populaciju, b) druge ciljne grupe	Unapređenje stambene integracije Roma u zajednici . Poboljšanje životnih uvjeta u romskim naseljima i stanovima koje koriste Romi. Promicanje antidiskriminacijskih mjera pri dodjeli i najmu stana. Promjena svijesti o obvezi primjene propisa iz svih oblasti koje tretira Akcijski plan.	Broj provedenih edukativnih aktivnosti. Broj i struktura sudionika edukativnih aktivnosti. Smanjen broj prekršaja zbog kršenja kućnog reda. Broj Roma koji su poslali pritužbe općinskim upravnim tijelima zbog diskriminacije prilikom dodjele i korištenja stana.	Općina, Specijalizirane institucije za educiranje kadrova u suradnji s romskim NVO-ima, Centar za edukaciju mladih Travnik.	Jedna godina nakon usvajanja Akcijskog plana.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Odbor za Rome pri Vijeću ministara, NVO – i koji se bave ekološkim pitanjima, Donatori, Općina
	2. Organiziranje specijaliziranih radionica i seminara na temu “Zaštita okoliša i odlaganje otpada”	Značajan napredak u zaštiti životne sredine. Smanjen broj prekršaja iz oblasti zaštite okoliša i komunalnog reda.	Broj provedenih edukativnih aktivnosti. Broj i struktura sudionika edukativnih aktivnosti.	Općina, Romski NVO-i NVO – i koji se bave ekološkim pitanjima, Centar za edukaciju mladih Travnik.	2016.- 2020. godina	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Odbor za Rome pri Vijeću ministara, Donatori, Općina
III Planiranje i izgradnja novih stambenih objekata kroz	1. Nabavka i uređenje zemljišta za izgradnju individualnih stambenih objekata za Rome koji ne posjeduju zemlju	Povećan broj stambeno riješenih Roma koji ne posjeduju zemlju za izgradnju kuća. Smanjen broj	Broj kupljenih parcela za izgradnju individualnih stambenih objekata.	Vijeće ministara BiH, Vlada KSB/SBK, Međunarodne organizacije, Donatori, Općina	2016.- 2020. godina	Proračuni: BiH, F BiH, Općina, Donatori.

socijalne i donatorske programe		neurbaniziranih romskih naselja.	Broj urbaniziranih romskih naselja. Visina utrošenih novčanih sredstava za nabavku zemljišta.	Romski NVO-i		
	2.Izgradnja stambeno poslovne zgrade kolektivnog stanovanja u Docu na Lašvi i dodjela stanova po principu socijalnog stanovanja	Zatvaranje kolektivnog centra u Docu n/L i osiguranje adekvatnog smještaja. Povećan broj stambeno riješenih Roma. Smanjen broj neurbaniziranih romskih naselja.	Broj završenih stanova u zgradi. Broj urbaniziranih naselja. Broj romskih obitelji koji su smješteni u zgradu.	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, UNHCR, Vlada KSB/SBK Općina Travnik.	2018. godina	Proračuni: BiH , F BiH, Vlada KSB/SBK, Općina (20% od vrijednosti projekta), Donatori,
	3.Izgradnja individualnih stambenih objekata u svrhu dodjele po principu socijalnog stanovanja	Povećan broj stambeno riješenih Roma. Smanjen broj nelegalnih objekata i naselja.	Broj izgrađenih individualnih stambenih objekata za dodjelu po principu socijalnog stanovanja.	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Vlada KSB/SBK, Općina, Romski NVO-i	Do kraja 2020. godine izgraditi 5 individualnih stambenih objekata	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK i Općina , Donatori,
	4.Izgradnja individualnih stambenih objekata za Rome koji imaju riješene imovinsko – pravne odnose na zemljištu	Povećan broj stambeno riješenih romskih obitelji	Broj izgrađenih stambenih objekata u privatnom vlasništvu Roma	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica BiH, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Vlada KSB/SBK, Općina, Romski NVO-i,	Do kraja 2020. godine izgraditi 5 individualnih stambenih objekata	Proračuni: BiH, F BiH, Vlada KSB/SBK i Općina, Donatori .

OBRAZLOŽENJE CILJEVA I MJERA U AKCIJSKOM PLANU ZA STAMBENO ZBRINJAVANJE ROMA

Akcijskim planom o stambenom zbrinjavanju Roma konkretizirani su pravci djelovanja u svrhu ostvarenja osnovnih ciljeva – osiguranja prava na dom, poboljšanje životnih uvjeta, osiguranje adekvatnog smještaja, održiv pristup prirodnim i zajedničkim resursima, edukacija s ciljem podizanja razine i kulture stanovanja.

Cilj I.

Urbanizacija romskih naselja, legalizacija individualnih stambenih objekata.

Ovaj cilj je posvećen prvenstveno popravljaju zatečenog stanja, kao i stvaranju pretpostavki za buduće stambeno zbrinjavanje sukladno propisima. Za realizaciju ovog cilja potrebno je poduzeti niz mjera.

Mjera 1. Evidentiranje i vrednovanje postojećih objekata u kojim žive Romi i izrada jedinstvene baze podataka.

Ova mjera značajna je za sagledavanje postojeće stambene situacije Roma na području Općine Travnik i osnovni je preduvjet za poduzimanje svih drugih mjera za provođenje ovoga Akcijskog plana. Istraživanje i revidiranje razmještaja i prostornih mogućnosti lokacija naseljenih Romima na području Općine Travnik, njihovih interakcija s obzirom na izbor mogućih modela stanovanja i rada romskih zajednica.

Mjera 2. Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture, sukladno planskoj dokumentaciji u naseljima u kojima žive Romi .

Ova mjera značajna je zbog urbanizacije romskih naselja i stvaranja preduvjeta za adekvatan smještaj i održiv pristup prirodnim i zajedničkim resursima: pijaća voda, struja, grijanje, rasvjeta, mogućnost odlaganja otpada i sl.

Mjera 3. Izmještanje i montaža određenog broja drvenih baraka montažnog tipa na zemljištu u Bešlijama radi privremenog smještaja romskih obitelji iz kolektivnog centra u Docu na Lašvi.

Ova mjera se provodi radi stvaranje uvjeta za izgradnju stambeno-poslovne zgrade kolektivnog stanovanja u Docu na Lašvi u cilju zatvaranje kolektivnog centra u Docu n/L. Ovom mjerom planirano je izmještanje i montiranje najmanje 5 baraka na drugu lokaciju i eventualni privremeni smještaj 5 romskih obitelji iz kolektivnog centra u Docu na Lašvi do izgradnje zgrade kolektivnog stanovanja.

Mjera 4. Stvaranje povoljnijeg pravnog okvira (izrada novih i izmjene i dopune postojećih podzakonskih akata u oblastima koje tretiraju oblast stanovanja i stanogradnje).

Za realizaciju ovog cilja veoma je bitna izrada novih i izmjene i dopune postojećih propisa s posebnim naglaskom na Odluku o osnivanju, upravljanju, raspolaganju i korištenju stambenog fonda Općine Travnik uz primjenu principa socijalnog stanovanja, jer se ovom Odlukom osniva socijalni stambeni fond Općine Travnik koji će biti u funkciji stambenog zbrinjavanja svih ugroženih i marginaliziranih grupa. Donošenje ove Odluke i Odluke o stambenom zbrinjavanju korisnika kolektivnih vidova smještaja kroz implemetaciju projekta "Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja", će se stvoriti uvjeti za zatvaranje kolektivnog centra u Docu n/L čiji su korisnici pretežno romske obitelji, izgradnja stambeno poslovne zgrade u Docu n/L, te stvoriti preduvjeti za osiguranje sredstava za održivost stambenog fonda uz primjenu principa socijalnog stanovanja.

Mjera 5. Primjena socijalnih programa stambenog zbrinjavanja na romske obitelji i pojedince.

Donošenjem Pravilnika za ostvarivanje prava na socijalno stambeno zbrinjavanje i Pravilnika o kriterijima za ostvarivanje prava na subvencioniranje zakupnine i prava na oslobađanje zakupnine stvorit će se uvjeti za stambeno zbrinjavanje svih socijalnih kategorija, pa i Roma koji nisu u mogućnosti vlastitim sredstvima riješiti stambeno pitanje.. Za subvencioniranje zakupnine potrebno je osigurati novčana sredstva od donatora i iz Proračuna Općine.

Mjera 6. Poticanje rješavanja imovinsko - pravnih odnosa, odnosno pravnog statusa zemljišta na kojem se nalaze objekti u kojima žive Romi.

Analize su pokazale da se najveći broj objekata u kojima žive Romi nalazi na parcelama na kojima nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi i realizacijom ove mjere stvorit će se preduvjeti za legaliziranje bespravno izgrađenih objekata.

Mjera 7. Legaliziranje bespravno izgrađenih individualnih stambenih objekata uz propisanu projektnu dokumentaciju i uređenje – urbanizacija naselja u kojima žive Romi sukladno prostorno - planskoj dokumentaciji (izrada novih i izmjene i dopune postojećih regulacijskih i prostornih planova).

Najveći broj objekata u kojima žive Romi su nelegalno izgrađeni i takvi objekti se uglavnom nalaze u neurbaniziranim naseljima. Ovaj problem će biti najteže riješiti budući da je preduvjet za legalizaciju objekata riješen imovinsko pravni odnos zemljišta na kojem su izgrađeni stambeni objekti Roma. Sredstva za ovu namjenu će morati osigurati sami posjednici i vlasnici zemljišta i stambenih objekata, a činjenica je da većina Roma nema sredstava kojim bi mogli podmiriti ni osnovnu sastavnicu socijalne sigurnosti. U svezi s naprijed iznesenim potrebno je promicati mogućnost uvođenja određenih popusta za osobe u stanju socijalne potrebe u svrhu legaliziranja stambenih objekata i sl.

Mjera 8. Sanacija i obnova postojećih legalno izgrađenih i naknadno legaliziranih objekata u cilju poboljšanja uvjeta stanovanja.

Najveći broj postojećih objekata u kojima žive Romi je u veoma lošem građevinskom stanju, te je neophodna njihova sanacija ili obnova u svrhu poboljšanja stambenih uvjeta i osiguranja adekvatnog smještaja.

Mjera 9. Unapređenje stanja okoliša u romskim naseljima.

Ova mjera podrazumijeva mapiranje divljih odlagališta u romskim naseljima, te provedbu organiziranog prikupljanja i odvoza otpada u legaliziranim i nelegaliziranim romskim naseljima, sanaciju postojećih i sprječavanje nastanka novih divljih odlagališta otpada u svim romskim naseljima, kao i jačanje suradnje lokalne samouprave i romske nacionalne manjine radi koordinacije i unapređenja aktivnosti na zaštiti okoliša, odnosno sprječavanja nastanka divljih odlagališta u romskim naseljima.

Cilj II.

Edukacija i podizanje svijesti romske populacije u rješavanju stambenih problema, pravnoj regulativi, kulturi stanovanja i zaštiti okoliša.

Ova program ima za cilj educirati romsku populaciju o načinu rješavanja stambenih problema, zakonskim propisima, kulturi stanovanja u zajednici sa ostalima i zaštiti okoliša i životne sredine, ali i ostalih ciljnih grupa radi promicanja antidiskriminacijskih mjera prema Romima.

Mjera 1. Organiziranje specijaliziranih radionica i seminara o načinu korištenja stambenih objekata u skladu s pravilima o kućnom redu i promicanje antidiskriminacijskih mjera pri dodjeli i korištenju stambenih jedinica za: a) romsku populaciju, b) druge ciljne grupe.

Edukacija i podizanje svijesti romske populacije u navedenim segmentima je neophodna radi ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje, ali i sa aspekta kulture stanovanja i poštivanja kućnog reda u zgradama kolektivnog stanovanja, te poboljšanja životnih uvjeta (higijene naselja i stanova) ali i unapređenje stambene integracije Roma u zajednici, kao i promicanja antidiskriminacijskih mjera prilikom dodjele stanova.

Mjera 2. Organiziranje specijaliziranih radionica i seminara na temu “Zaštita okoliša i odlaganje otpada”

Ova mjera ima za cilj podići razinu informiranosti romske nacionalne manjine o zaštiti okoliša kao i načina njezine provedbe, a sve u cilju unapređenja stanja okoliša u romskim naseljima i poboljšanja životnih uvjeta.

Cilj III.

Planiranje i izgradnja novih stambenih objekata kroz socijalne i donatorske programe.

Najveći dio potrebnih sredstva za rješavanje problema Roma iz Akcijskog plana odnosi se na izgradnju novih stambenih objekata u skladu s građevinskim standardima i osiguranom zakonom propisanom projektnom dokumentacijom. Ovaj program tretira one mjere koje su realno ostvarive u period za koji se donosi Akcijski plan, jer je određeni dio novčanih sredstava osiguran od strane donatora i Općine Travnik.

Mjera 1. Nabavka i uređenje zemljišta za izgradnju individualnih stambenih objekata za Rome koji ne posjeduju zemlju.

Svrha ovog programa je nabavka zemljišta za izgradnju individualnih stambenih objekata za Rome koji u svom vlasništvu nemaju zemlju i izgradnju urbaniziranih romskih naselja. Uređenje zemljišta za izgradnju podrazumijeva parcelaciju zemljišta, izgradnju i trasiranje pristupnog puta, potrebne dozvole za izgradnju i sl.

Mjera 2. Izgradnja stambeno poslovne zgrade kolektivnog stanovanja u Docu na Lašvi i dodjela stanova po principu socijalnog stanovanja.

Izgradnjom stambeno-poslovne zgrade u Docu n/L bi se zatvorio kolektivni centar u kojem je smješten veći broj romskih obitelji. U zgradu je planirano smjestiti 6 romskih obitelji iz kolektivnog centra sa ukupno 25 članova.

Mjera 3. Izgradnja individualnih stambenih objekata u svrhu dodjele po principu socijalnog stanovanja.

Ova mjera ima za cilj izgraditi individualne stambene objekte za Rome koji u svom vlasništvu ne posjeduju zemlju za izgradnju stambenih objekata. Dodjela stambenih objekata vršit će se uz primjenu principa socijalnog stanovanja davanjem kuća na korištenje bez prava vlasništva.

Mjera 4. Izgradnja individualnih stambenih objekata za Rome koji imaju riješene imovinsko - pravne odnose na zemljištu.

Ova mjera se odnosi na izgradnju novih stambenih objekata za Rome koji posjeduju zemljište za izgradnju kuće u skladu s građevinskim standardima i propisanom projektnom dokumentacijom.

V. ZAVRŠNE ODREDNICE

Akcijski plan Općine Travnik je provedbeni dokument Akcijskog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma za područje Općine Travnik za razdoblje od 2016. do 2020. godine, socijalna investicija i cjelovit sustav mjera i aktivnosti za opće poboljšanje uvjeta života građanki/građana romske nacionalnosti.

Izrada Akcijskog plana Općine Travnik rezultirala je potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju za Projekat: "Aktivna participacija za uključivanje Roma" potpisan u Travniku između CARE International, Balkans i Općine Travnik 11.02.2015. godine. U identificiranju potreba Roma koji žive u našoj općini aktivno je učestvovala Akciona grupa za izradu plana imenovana od strane načelnika Općine Travnik, u koju su uključeni predstavnici obrazovnih institucija, institucija socijalne zaštite, i općinskih službi za upravu. Doprinos u izradi ovog Akcijskog plana dalo je i Udruženje Roma "Jačanje – Zuralipe" iz Viteza koji imaju uspješnu praksu kulturnih resursa za inkluziju Roma, iskustva u međunarodnoj suradnji, te iskustva u realizaciji specifičnih projekata za rješavanje problema Roma.

Nadležni općinski uredi provodit će zadane aktivnosti sukladno svojim nadležnostima, te će ih uvrstiti u svoje godišnje planove i za svaku godinu osigurati sredstva za njihovu provedbu.

Provođenje Akcijskog plana pratit će Povjerenstvo za praćenje provedbe Akcijskog plana Općine Travnik koje će osnovati Općinsko vijeće.

Nositelji mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana dostavljat će do 15.ožujka svake godine izvješća o provedbi iz svoje nadležnosti za prethodnu godinu Uredu načelnika Općine.

Ured načelnika Općine će zajedno sa Povjerenstvom za praćenje Akcijskog plana Općine Travnik za rješavanje problema Roma do 15. travnja svake godine Općinskom vijeću dostaviti objedinjeno izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana za prethodnu godinu.

Da bi se šira javnost upoznala s Akcijskim planom, isti će se objaviti na web stranici Općine Travnik i po potrebi održavati tiskovne konferencije na kojima će se predstavnici medija upoznati s mjerama Akcijskog plana i njihovom provedbom. Predstavnici medija će biti pozvani na stručne skupove, okrugle stolove i ostala događanja u svezi s provedbom mjera Akcijskog plana i na prezentaciju godišnjih izvješća o provedbi Akcijskog plana.

Akcijski plan Općine Travnik će biti objavljen u "Službenim novinama Općine Travnik.

OV-01- _____/15
Datum: _____2015.godine

**PREDSJEDATELJ
OPĆINSKOG VIJEĆA TRAVNIK**

Niko Grganović. prof. v.r.